

Strasbourg, 17.4.2018.
COM(2018) 226 final

2018/0107 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe
prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima**

{SWD(2018) 118 final} - {SWD(2018) 119 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Pružatelji internetskih usluga, primjerice elektroničkih komunikacijskih usluga ili usluga društvenih mreža, internetskih tržišta i pružatelji drugih usluga smještaja na poslužitelju važni su pokretači inovacija i rasta u digitalnom gospodarstvu. Oni omogućuju dosad nezabilježenu razinu pristupa informacijama i olakšavaju međusobnu komunikaciju pojedinaca. Tim se uslugama povezuju stotine milijuna korisnika i pružaju inovativne usluge pojedincima i poduzećima. Na temelju njih nastaju znatne koristi za jedinstveno digitalno tržište te pridonose gospodarskoj i socijalnoj dobrobiti korisnika u cijeloj Uniji i izvan nje. Sve veća važnost i prisutnost interneta i usluga komunikacijskog i informacijskog društva u svakodnevnom životu građana te u društvima vidljivi su u eksponencijalnom rastu njihove uporabe. Međutim, te se usluge mogu i zloupotrijebiti kao alati za počinjanje ili poticanje kaznenih djela, uključujući teška kaznena djela kao što su teroristički napadi. Kada se to dogodi, navedene usluge i aplikacije često istražiteljima pružaju jedini način za pronalazak tragova i utvrđivanje počinitelja kaznenog djela te prikupljanje dokaza koji se mogu upotrijebiti u sudskim postupcima.

Budući da internet ne poznaje granice, takve se usluge u načelu mogu pružati s bilo kojeg mjesta na svijetu i za njih nije nužno potrebna fizička infrastruktura, poslovni nastan ili osoblje u državama članicama u kojima se usluge nude ni na unutarnjem tržištu u cjelini. Prekogranično nuđenje takvih usluga u EU-u posebno se potiče i podupire slobodom pružanja usluga.

Pružatelji usluga koji su aktivni na unutarnjem tržištu mogu se podijeliti u tri glavne kategorije: 1. pružatelji usluga sa sjedištem u određenoj državi članici koji nude usluge samo na državnom području te države članice, 2. pružatelji usluga sa sjedištem u određenoj državi članici koji nude usluge u većem broju država članica i 3. pružatelji usluga sa sjedištem izvan EU-a koji nude usluge u jednoj državi članici EU-a ili više njih, koji imaju ili nemaju poslovni nastan u jednoj od tih država članica ili više njih.

Budući da ne postoji opći zahtjev da pružatelji usluga moraju osigurati fizičku prisutnost na području Unije, države članice poduzele su korake na nacionalnoj razini kako bi osigurale poštovanje nacionalnih pravnih obveza za koje smatraju da su ključne i u skladu s člankom 3. stavkom 4. Direktive 2000/31/EZ o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine¹ (Direktiva o elektroničkoj trgovini). Takvi koraci uključuju pristup dokazima ili drugim vrstama informacija kada to zatraže pravosudna tijela u kaznenim stvarima. Ti nacionalni pristupi znatno se razlikuju među državama članicama i uključuju mjere kao što su proširena jurisdikcija za izvršavanje² i obveza imenovanja pravnog zastupnika na državnom području relevantne države članice za određene pružatelje usluga koji nude usluge na tom državnom području. Njemačka je, primjerice, nedavno donijela „Zakon o mrežnom izvršavanju zakonodavstva”³, na temelju

¹ [Direktiva 2000/31/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

² Pojam „jurisdikcija za izvršavanje” odnosi se na nadležnost relevantnih tijela da poduzmu istražnu mjeru.

³ http://www.bmjuv.de/DE/Themen/FokusThemen/NetzDG/NetzDG_node.html.

kojeg su pružatelji usluga društvenih mreža⁴ obvezni imenovati osobu u Njemačkoj ovlaštenu za primanje zahtjeva za izvršavanje zakonodavstva. Tim se zakonom uvode sankcije u iznosu do 500 000 EUR ako se zastupnik ne imenuje ili ako osoba koja djeluje u svojstvu osobe ovlaštene za primanje usluga ne odgovori na zahtjeve za informacije. U Italiji se raspravlja o uvođenju sličnih mjera⁵. U drugim državama članicama, kao što je Belgija, ne zahtijeva se lokalno zastupanje, nego se nacionalne obveze protiv pružatelja usluga sa sjedištem u inozemstvu nastoji izvršiti izravno u okviru domaćih postupaka⁶.

Države članice primjenjuju i niz različitih poveznica kako bi uvele nadležnost nad pružateljem usluga, npr. kad je riječ o njegovu glavnom sjedištu, mjestu na kojem se usluge nude, lokaciji podataka ili kombinaciji čimbenika. Osim toga, mehanizmi za suradnju i neformalni sporazumi između tijela nekih država članica i nekih pružatelja usluga nisu usklađeni. Neki od većih pružatelja usluga za potrebe procjene učinka procijenili su da njihovi godišnji troškovi poštovanja nacionalnih pravnih obveza iznose blizu deset milijuna eura. Iako se pretpostavlja da je trošak poštovanja različitih nacionalnih zahtjeva razmjernan tržišnoj prisutnosti, on može biti ograničavajući za manje pružatelje usluga.

Kad je riječ o izvršivosti zahtjeva dostavljenih u okviru takvih sporazuma, među državama članicama postoje razlike u pogledu toga jesu li pružatelji usluga obvezni surađivati ili ne. Sankcije i izvršavanje u slučaju nepoštovanja isto su tako fragmentirani. Izvršavanje izvornog naloga za pružanje podataka teško je čak i u slučajevima kada pružatelj usluga poštuje nalog kojim se izriče sankcija.

Države članice nekoliko su puta istaknule da su to ključna pitanja koja treba zajednički riješiti:

- u zajedničkoj izjavi ministara pravosuđa i unutarnjih poslova EU-a i predstavnika institucija EU-a o terorističkim napadima u Bruxellesu⁷ od 22. ožujka 2016. naglašeno je da je što prije potrebno pronaći načine za osiguravanje elektroničkih dokaza te njihovo brže i učinkovitije prikupljanje intenziviranjem suradnje s trećim zemljama i pružateljima usluga aktivnima na području Europe kako bi se povećala usklađenost sa zakonodavstvom EU-a i država članica,
- u Zaključcima Vijeća donesenima 9. lipnja 2016.⁸ države članice ponovno su navele da su odlučne u provođenju vladavine prava u kiberprostoru i pozvale su Komisiju da kao prioritetno pitanje razvije zajednički pristup EU-a za unapređenje kaznenog pravosuđa u kiberprostoru.

Za rješavanje tih pitanja potreban je dvostruki zakonodavni pristup. U ovom se Prijedlogu utvrđuju pravila za pravno zastupanje određenih pružatelja usluga u Uniji za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenom postupku. Osim toga, potrebno je donijeti instrument na temelju članka 82. stavka 1. UFEU-a kako bi se u prekograničnim slučajevima omogućila izravna dostava naloga pružateljima usluga. Stoga se prethodno navedeni problemi rješavaju

⁴ Zakon se primjenjuje na „pružatelje usluga internetskih medija koji u svrhu ostvarivanja dobiti upravljaju internetskim platformama koje su osmišljene kako bi se korisnicima omogućilo da podijele bilo koji sadržaj s ostalim korisnicima ili kako bi se takav sadržaj učinio javno dostupnim (na društvenim mrežama)(...) Isto se primjenjuje i na platforme koje su osmišljene kako bi se omogućila individualna komunikacija ili širenje određenog sadržaja.”

⁵ <http://www.publicpolicy.it/wp-content/uploads/2016/03/Relazione-Franco-Roberti-Dna.pdf>.

⁶ Žalbeni sud u Antwerpenu, presuda od 15. studenoga 2017., <http://www.lesoir.be/124825/article/2017-11-17/la-justice-belge-condamne-skype-payer-une-amende-de-30000-euros>.

⁷ [Zajednička izjava ministara pravosuđa i unutarnjih poslova EU-a i predstavnika institucija EU-a o terorističkim napadima u Bruxellesu 22. ožujka 2016.](#)

⁸ [Zaključci Vijeća Europske unije o unapređenju kaznenog pravosuđa u kiberprostoru, ST9579/16.](#)

kombinacijom tih dvaju prijedloga. Međutim, važno je imati na umu da je ovaj Prijedlog jasno i prije svega usmjeren na utvrđivanje adresata naloga tijela država članica kako bi se u kaznenim stvarima prikupili dokazi koje posjeduju pružatelji usluga. Stoga je ovaj Prijedlog usmjeren na uklanjanje nekih prepreka upućivanju naloga pružateljima usluga pružanjem zajedničkog rješenja na razini EU-a za upućivanje pravnih naloga pružateljima usluga putem pravnog zastupnika. Na taj se način uklanja potreba za individualnim i nekoordiniranim nacionalnim pristupima te pruža pravna sigurnost na razini EU-a. U tu su svrhu u ovom Prijedlogu navedene obveze država članica da osiguraju da pružatelji usluga imenuju ovlaštene pravne zastupnike koji su u njihovo ime pravno odgovorni za poštovanje sudskih naloga i odluka.

Osim toga, usklađenim se pristupom osiguravaju ravnopravni tržišni uvjeti za sva društva koja nude istu vrstu usluga u EU-u, neovisno o mjestu njihova poslovnog nastana ili djelovanja, a istodobno se poštuje načelo zemlje podrijetla utvrđeno u članku 3. Direktive o elektroničkoj trgovini. To se načelo primjenjuje samo na pružatelje usluga informacijskog društva s poslovnim nastanom u EU-u i, osim toga, podliježe brojnim iznimkama i mogućim izuzećima. Usklađena pravila na razini EU-a nisu nužna samo za uklanjanje prepreka pružanju usluga i osiguravanje boljeg funkcioniranja unutarnjeg tržišta, nego i za osiguravanje dosljednijeg pristupa kaznenom pravu u Uniji. Ravnopravni tržišni uvjeti nužni su i za druge temeljne pretpostavke dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, kao što su zaštita temeljnih prava građana te poštovanje suverenosti i tijela javne vlasti kad je riječ o učinkovitoj provedbi i izvršavanju nacionalnog i europskog zakonodavstva.

- **Usklađenost s postojećim pravnim okvirom EU-a u tom području politike**

U određenim aktima prava Unije koji su primjenjivi u konkretnim područjima već postoji obveza imenovanja pravnog zastupnika za pružatelje usluga koji nemaju poslovni nastan u EU-u, ali koji nude usluge u EU-u. Takva obveza postoji, primjerice, u Općoj uredbi o zaštiti podataka (EU) 2016/679 (članak 27.)⁹ i u Direktivi (EU) 2016/1148 o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (članak 18.)¹⁰. Komisijin Prijedlog uredbe o e-privatnosti isto tako sadržava takvu obvezu (članak 3.)¹¹.

Kako je prethodno navedeno, ovaj je Prijedlog u skladu s Direktivom o elektroničkoj trgovini, a posebno s načelom zemlje podrijetla utvrđenim u članku 3. te direktive. Prijedlog ne utječe na odredbe te direktive, uključujući zahtjeve o pružanju informacija u skladu s člankom 5.

- **Sažetak Prijedloga direktive (način na koji se njime poboljšava postojeći okvir)**

Pristupi država članica u pogledu obveza uvedenih pružateljima usluga trenutačno se razlikuju, posebno u području kaznenog postupka. Fragmentacija se posebno pojavljuje kad je riječ o elektroničkim dokazima jer neki pružatelji usluga pohranjuju informacije koje mogu biti relevantne za istragu i progon kaznenih djela. Uključene osobe zbog fragmentacije se

⁹ [Uredba \(EU\) 2016/679](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

¹⁰ [Direktiva \(EU\) 2016/1148](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (SL L 194, 19.7.2016., str. 1.).

¹¹ [Prijedlog uredbe](#) Europskog parlamenta i Vijeća o poštovanju privatnog života i zaštiti osobnih podataka u elektroničkim komunikacijama te stavljanju izvan snage Direktive 2002/58/EZ (Uredba o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (COM(2017) 10 final).

mogu naći u situacijama pravne nesigurnosti, a pružateljima usluga u tom se pogledu mogu uvesti različite i ponekad oprečne obveze te sustavi sankcioniranja, ovisno o tome pružaju li usluge na nacionalnoj razini, prekogranično unutar Unije ili iz mjesta izvan Unije. Kako bi se smanjile prepreke slobodi pružanja usluga, ovom se Direktivom uvodi obveza da pružatelji usluga imenuju pravnog zastupnika u Uniji koji će osigurati primanje, poštovanje i izvršavanje odluka kako bi nadležna nacionalna tijela mogla prikupiti dokaze u kaznenim postupcima. Smanjenjem prepreka koje proizlazi iz toga osiguralo bi se bolje funkcioniranje unutarnjeg tržišta na način koji je dosljedan s razvojem zajedničkog područja slobode, sigurnosti i pravde.

Uvođenjem obveze imenovanja pravnog zastupnika za sve pružatelje usluga koji posluju u Uniji osiguralo bi se da uvijek postoji jasan adresat naloga čiji je cilj prikupljanje dokaza u kaznenim postupcima. Na taj bi se način pružateljima usluga olakšalo poštovanje tih naloga jer bi pravni zastupnik u ime pružatelja usluga bio odgovoran za primanje, poštovanje i izvršavanje tih naloga.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Pravna osnova kojom se potkrepljuje djelovanje u tom području članci su 53. i 62. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kojima se predviđa donošenje mjera za koordinaciju odredbi o uspostavi i pružanju usluga utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama.

U postojećem bi se slučaju obvezom imenovanja pravnog zastupnika u Uniji posebno pomoglo ukloniti prepreke slobodi pružanja usluga utvrđenoj u članku 56. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kako je prethodno navedeno.

• Odabir instrumenta

Na temelju članaka 53. i 62. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Komisija može predložiti direktive i neobvezujuće instrumente, kao što su preporuke. Budući da je potrebno omogućiti pravnu sigurnost i ukloniti prepreke slobodnom pružanju usluga, što se ne može postići donošenjem neobvezujućeg instrumenta, odabran je oblik direktive.

• Supsidijarnost

Ovim su Prijedlogom obuhvaćeni pružatelji koji nude usluge u EU-u, bez obzira na njihovo mjesto poslovnog nastana, koje se može nalaziti u EU-u ili izvan njega. Budući da ne postoji zajednički pristup EU-a nekoordinirana nacionalna rješenja povezana s primanjem, poštovanjem ili izvršavanjem odluka o prikupljanju dokaza u kaznenim postupcima mogu dovesti do fragmentacije, zbog čega nastaje mnoštvo različitih i potencijalno oprečnih nacionalnih obveza za pružatelje usluga koji su aktivni na nekoliko tržišta. Na taj se način onemogućuje pružanje usluga u cijelom EU-u. Zbog različitih je pravnih pristupa i širokog raspona dionika zakonodavstvo na razini Unije najprikladnije sredstvo za rješavanje utvrđenih problema.

• Proporcionalnost

Cilj je prijedloga iznijeti usklađen pristup uklanjanju prepreka u nastanku i postojećih prepreka pružanju usluga u pogledu primanja, poštovanja ili izvršavanja odluka o prikupljanju dokaza u kaznenim postupcima. Odabrani se pristup smatra proporcionalnim nastalom opterećenju. Zbog sve veće važnosti i prisutnosti interneta i usluga informacijskog društva postoji niz mogućih opcija za uklanjanje postojećih prepreka. Kako je detaljnije objašnjeno u

Procjeni učinka¹² priloženoj zakonodavnom prijedlogu, uvođenjem obveze imenovanja pravnog zastupnika određenim pružateljima usluga aktivnima u EU-u postiže se cilj određivanja učinkovitog mehanizma kojim se omogućuje uručivanje pravnih naloga bez uvođenja nepotrebnog opterećenja pružateljima usluga.

Obveza imenovanja pravnog zastupnika veće je opterećenje društvima koja nemaju poslovni nastan u EU-u jer se ne mogu osloniti na postojeću korporativnu prisutnost u EU-u. S druge strane, taj bi pravni zastupnik mogla biti treća strana, koja bi mogla biti zajednička većem broju pružatelja usluga, posebno malim i srednjim poduzećima („MSP-ovima”), i pravni bi zastupnik mogao obavljati više različitih dužnosti (npr. predstavnici za Opću uredbu o zaštiti podataka ili e-privatnost uz pravnog zastupnika predviđenog ovim instrumentom). Primjenjivat će se samo na MSP-ove koji svoje usluge nude u EU-u, a ne na slučajeve povremene obrade podataka u EU-u.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

• Savjetovanja s dionicima

Komisija je tijekom više od godine i pol provodila savjetovanja sa svim relevantnim dionicima kako bi utvrdila probleme i daljnje korake, uključujući u pogledu mogućnosti za poboljšanje kanala za interakciju između tijela i pružatelja usluga. To je postignuto uporabom istraživanja, u rasponu od otvorenog javnog savjetovanja do ciljanih ispitivanja s relevantnim javnim tijelima. Organizirani su sastanci skupina stručnjaka i bilateralni sastanci kako bi se raspravilo o potencijalnim učincima zakonodavstva EU-a. Povratne informacije o inicijativi prikupljale su se i na konferencijama na kojima se raspravljalo o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima.

Ciljanim ispitivanjem javnih tijela država članica otkriveno je da ne postoji zajednički pristup prekograničnom pristupanju elektroničkim dokazima jer svaka država članica ima svoju domaću praksu. I pružatelji usluga različito reagiraju na zahtjeve stranih tijela za izvršavanje zakonodavstva, a vremena obrade zahtjeva razlikuju se ovisno o državi članici tražiteljici. Zbog toga nastaje pravna nesigurnost za sve uključene dionike.

Pružatelji usluga i određene organizacije civilnog društva tijekom savjetovanja izrazili su potrebu da se zajamči pravna sigurnost u izravnoj suradnji s javnim tijelima te izbjegavaju sukobi zakona. Ključna pitanja koja su istaknula javna tijela uključuju nedostatak pouzdane suradnje s pružateljima usluga, nedostatak transparentnosti i pravnu nesigurnost povezanu s nadležnošću za istražne mjere. Neke organizacije civilnog društva smatrale su da zakonodavstvo na razini EU-a u tom području nije poželjno i navele da daju prednost ograničavanju djelovanja EU-a na poboljšanje postupaka uzajamne pravne pomoći koji će se nastaviti provoditi usporedno.

• Procjena učinka

Odbor za regulatorni nadzor dao je pozitivno mišljenje o procjeni učinka¹³ i iznio različite prijedloge za poboljšanje¹⁴. Nakon tog mišljenja procjena učinka izmijenjena je kako bi se

¹² Radni dokument službi Komisije – Procjena učinka priložena uz Prijedlog uredbe o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima i Prijedlog direktive o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, SWD(2018) 118.

¹³ Radni dokument službi Komisije – Procjena učinka priložena uz Prijedlog uredbe o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima i Prijedlog direktive o

dodatno raspravilo o pitanjima temeljnih prava povezanim s prekograničnim dijeljenjem podataka, posebno o poveznicama između različitih mjera koje su dio opcije kojoj se daje prednost. Procjena je izmijenjena i kako bi se u njoj bolje odražavali stavovi dionika i država članica te način na koji su oni uzeti u obzir. Osim toga, preispitan je politički kontekst kako bi se u njega uključila dodatna upućivanja na različite aspekte, primjerice rasprave u skupinama stručnjaka, kojima se pridonijelo oblikovanju inicijative. Objašnjena je komplementarnost između različitih mjera kad je riječ o području primjene, vremenskom rasporedu i detaljnosti, a osnovni scenarij preispitan je kako bi se u njemu bolje odražavao razvoj događaja koji će se vjerojatno dogoditi neovisno o donošenju predloženih mjera. Konačno, dodani su dijagrami toka kako bi se bolje opisali radni postupci povezani s dijeljenjem podataka.

Osim osnovnog scenarija (Opcija O) razmotrene su četiri glavne opcije politike: niz praktičnih mjera za poboljšanje postupaka pravosudne suradnje i izravne suradnje između javnih tijela i pružatelja usluga (Opcija A: nezakonodavna), opcija u kojoj se kombiniraju praktične mjere Opcije A s međunarodnim rješenjima (Opcija B: zakonodavna), opcija u kojoj se kombiniraju prethodne mjere sadržane u Opciji B s europskim nalogom za dostavljanje i mjerom za poboljšanje pristupa bazama podataka (Opcija C: zakonodavna) i opcija u kojoj se kombiniraju sve prethodne mjere sadržane u Opciji C sa zakonodavstvom o izravnom pristupu daljinski pohranjenim podacima (Opcija D: zakonodavna). U procjeni učinka utvrđena je i potreba da pružatelji usluga koji nude usluge u EU-u predlože pravnog zastupnika u Uniji, što je uključeno u Opciju C i Opciju D.

Procjena učinka pokazala je i da bi se primjenom opcija koje uključuju pravnog zastupnika (Opcija C i Opcija D) dodala jasna vrijednost u odnosu na druge opcije. Iako bi pružatelji usluga kratkoročno trebali snositi dodatne troškove zbog imenovanja pravnog zastupnika, usklađenim okvirom na razini EU-a vjerojatno bi se smanjilo opterećenje pružateljima koji trenutačno na dobrovoljnoj osnovi odgovaraju na zahtjeve za dostavljanje podataka koje su podnijela tijela za izvršavanje zakonodavstva, a oni ih moraju procijeniti na temelju različitih zakona svih država članica. U modelu troška koji je utvrđen i čija je valjanost provjerena u suradnji s relevantnim pružateljima usluga navedeno je da bi se inicijativom postigle znatne srednjoročne i dugoročne uštede te uklonile prepreke unutaršnjem tržištu. Nadalje, pravna sigurnost i standardizacija postupaka trebale bi imati pozitivan utjecaj i na MSP-ove jer bi se zbog njih smanjilo administrativno opterećenje. Ukupno gledajući, očekuje se da će zbog inicijative i oni postići uštede.

- **Temeljna prava**

Cilj je uvođenja obveze imenovanja pravnog zastupnika ukloniti prepreke i time olakšati ostvarivanje slobode pružanja usluga. Konkretno, prijedlogom se pružateljima usluga s poslovnim nastanom u Uniji omogućuje imenovanje postojeće poslovne jedinice kao njihova pravnog zastupnika, a iznimka se može napraviti samo ako se ta poslovna jedinica nalazi u državi članici koja ne sudjeluje u instrumentima pravosudne suradnje donesenima na temelju glave V. Ugovora. Ta bi se iznimka trebala odnositi na posebne situacije koje nastaju zbog glave V. Ugovora, koja se treba uzeti u obzir.

utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, SWD(2018) 118.

¹⁴ Odbor za regulatorni nadzor Europske komisije – Mišljenje o procjeni učinka – Prijedlog uredbe o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima i Prijedlog direktive o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, SEC(2018) 199.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Zakonodavni prijedlog ne utječe na proračun Unije.

5. OSTALI DIJELOVI

• Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Direktivu trebaju provesti države članice. Komisija će pružiti potporu tom postupku provedbe uspostavom kontaktnog odbora kako bi se osigurala usklađena i dosljedna provedba te izbjegli različiti sustavi za pružatelje usluga. Komisija će, prema potrebi, objaviti smjernice za pružatelje usluga. Komisija će Europskom parlamentu i Vijeću najkasnije pet godina nakon početka primjene dostaviti izvješće o njezinoj primjeni na temelju detaljnog preispitivanja njezina funkcioniranja. Ako je to potrebno, izvješću će se priložiti prijedlozi za prilagođavanje te direktive.

• Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga

Članak 1. Predmet i područje primjene

U članku 1. navodi se predmet Direktive, a to je utvrditi pravila za pravno zastupanje određenih pružatelja usluga u Uniji za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima.

Postoji nekoliko različitih vrsta obveza koje se zahtijevaju od pružatelja usluga, primjerice primanje naloga s pravnim posljedicama u kaznenom postupku od tužitelja ili suca, pružanje podataka potrebnih za te kaznene postupke, poduzimanje određenih mjera za očuvanje podataka u kaznenim postupcima ili podlijevanje postupku izvršavanja zakonodavstva u slučaju nepoštovanja. Zbog poslovnih i teritorijalnih politika pružatelji usluga mogu imati poteškoće s usklađivanjem s tim različitim vrstama sve češćih zahtjeva. S druge strane, kad je riječ o pružateljima usluga koji imaju poslovni nastan ili nude usluge na području Unije, nadležna tijela moraju znati na koji način i kome točno od njih trebaju uputiti nalog.

Države članice pružateljima usluga obuhvaćenima područjem primjene ove Direktive ne uvode dodatne obveze uz one koje proizlaze iz Direktive, kao što su obveza uspostave pravnog zastupnika na vlastitom državnom području, a ne bilo gdje u Uniji gdje nude svoje usluge.

Usklađena pravila o pravnom zastupanju ne bi trebala ograničiti ovlasti upućivanja naloga pružateljima usluga s poslovnim nastanom na njihovu državnom području koje su nadležnim tijelima dodijeljene u okviru prava Unije i nacionalnog prava. Ako nacionalna tijela odluče uputiti naloge izravno na adresu poslovne jedinice pružatelja usluga, odgovornost pravnog zastupnika kako je utvrđena ovom Direktivom ne primjenjuje se.

Članak 2. Definicije

U članku 2. utvrđuju se definicije koje se primjenjuju u ovom instrumentu.

Pravni zastupnik može biti pravna ili fizička osoba koju je pružatelj usluga imenovao kako bi u njegovo ime djelovala u svrhu poštovanja svih odluka nadležnih tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnih tijela za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim stvarima. Pružatelji usluga trebali bi imati mogućnost odabira imenovanja postojeće poslovne jedinice u državi članici, uključujući njihovo glavno sjedište ili središnji ured, i nekoliko pravnih zastupnika.

Područjem primjene Direktive obuhvaćene su sljedeće vrste pružatelja usluga: pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga, pružatelji usluga informacijskog društva koji pohranjuju podatke kao dio usluge koju pružaju korisniku, uključujući društvene mreže,

internetska tržišta i druge pružatelje usluga smještaja na poslužitelju te pružatelji usluga koje se odnose na dodjelu imena i brojeva na internetu.

Područjem primjene ove Direktive obuhvaćeni su pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga, kako je definirano [u Direktivi o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija]. Tradicionalne telekomunikacijske usluge, potrošači i poduzeća sve se više umjesto na tradicionalne komunikacijske usluge oslanjaju na nove internetske usluge za međuljudsku komunikaciju, kao što su govor putem IP-a, trenutačna razmjena poruka i usluge elektroničke pošte. Te usluge i društvene mreže kao što su Twitter i Facebook, koje korisnicima omogućuju dijeljenje sadržaja, stoga su obuhvaćene ovim Prijedlogom.

Podaci u brojnim slučajevima više nisu pohranjeni na korisnikovu uređaju, nego su dostupni na infrastrukturi u oblaku, čime im se u načelu omogućuje pristup s bilo kojeg mjesta. Pružatelji usluga ne trebaju imati poslovni nastan ili poslužitelje u svakoj jurisdikciji, nego za pružanje usluga trebaju upotrebljavati centralizirane sustave. Kako bi se takav razvoj uzeo u obzir, definicija obuhvaća usluge u oblaku koje pružaju niz računalnih resursa, kao što su mreže, poslužitelji ili druga infrastruktura, pohrana, aplikacije i usluge kojima se omogućuje pohrana podataka u različite svrhe. Instrument se primjenjuje i na digitalna tržišta na kojima je potrošačima i/ili trgovcima dopušteno zaključivati transakcije putem prodaje na internetu ili ugovora o uslugama s trgovcima. Takve se transakcije obavljaju na *web*-mjestu internetskog tržišta ili na *web*-mjestu trgovca koji upotrebljava usluge računalstva koje mu pruža internetsko tržište. Stoga su na tom tržištu obično dostupni elektronički dokazi koji mogu biti potrebni tijekom kaznenog postupka.

Ovim Prijedlogom nisu obuhvaćene usluge za koje pohrana podataka nije određujuća sastavnica. Iako većina usluga koje pružatelji usluga danas pružaju uključuje neku vrstu pohrane podataka, posebno ako se dostavljaju na daljinu na internetu, postoje i usluge za koje pohrana podataka nije glavno, nego dodatno obilježje, a one uključuju pravne, arhitektonske, inženjerske i računovodstvene usluge koje se pružaju na daljinu na internetu.

Podaci koje čuvaju pružatelji usluga internetske infrastrukture, kao što su registrari i registri naziva domena te pružatelji usluga privatnosti i *proxy* poslužitelja, ili regionalni internetski registri za adrese internetskog protokola, mogu biti relevantni za kaznene postupke jer mogu pružiti tragove na temelju kojih se može identificirati pojedinac ili subjekt koji je možda uključen u kazneno djelo.

Kako bi se definirali pružatelji usluga obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive, trebala bi postojati dostatna povezanost između pružatelja usluga i Unije. U tom bi pogledu trebalo ocijeniti omogućuje li pružatelj usluga pravnim ili fizičkim osobama u Uniji da upotrebljavaju njegove usluge. Međutim, sama dostupnost usluge (koja bi isto tako mogla biti rezultat dostupnosti *web*-mjestu pružatelja usluge ili posrednika, ili adrese elektroničke pošte i drugih kontaktnih podataka) ne bi trebala biti dostatan uvjet za primjenu ove Direktive. Stoga se treba zahtijevati postojanje bitne povezanosti s Unijom. Takva bitna povezanost sigurno bi postojala ako se poslovna jedinica pružatelja usluge nalazi u Uniji. U nedostatku poslovnog nastana u Uniji kriterij za bitnu povezanost s Unijom trebalo bi utvrditi na temelju postojanja znatnog broja korisnika u jednoj državi članici ili više njih, ili na temelju usmjerenosti aktivnosti prema jednoj državi članici ili više njih. Usmjerenost aktivnosti prema jednoj državi članici ili više njih može se utvrditi na temelju svih relevantnih okolnosti, uključujući čimbenike kao što su uporaba jezika ili valute koji se općenito upotrebljavaju u toj državi članici, ili mogućnost naručivanja robe ili usluga. Usmjerenost aktivnosti prema određenoj državi članici isto bi tako trebala proizlaziti iz dostupnosti aplikacije u relevantnoj nacionalnoj trgovini aplikacijama, iz pružanja usluga lokalnog oglašavanja ili oglašavanja na jeziku koji se upotrebljava u državi članici, iz uporabe bilo kakvih informacija koje pružaju osobe u

državama članicama u svojim aktivnostima ili iz održavanja odnosa s klijentima pružanjem korisničkih usluga na jeziku koji se obično upotrebljava u određenoj državi članici. Pretpostavlja se da bitna povezanost postoji i kad pružatelj usluga usmjeri svoje aktivnosti prema jednoj državi članici ili više njih, kako je utvrđeno u članku 17. stavku 1. točki (c) Uredbe (EU) br. 1215/2012 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.

Članak 3. Pravni zastupnik

Člankom 3. stavcima 1. i 2. utvrđuje se obveza imenovanja pravnog zastupnika u Uniji koja se mora uvesti pružateljima usluga koji pružaju usluge u Uniji. Pružatelji usluga u načelu bi trebali imati slobodu odabira države članice u kojoj će imenovati svojeg pravnog zastupnika, a u skladu s člankom 1. stavkom 2. države članice ne mogu ograničiti tu slobodu odabira, primjerice uvođenjem obveze imenovanja pravnog zastupnika na njihovu državnom području. Međutim, članak 3. stavci od 1. do 3. sadržavaju određena ograničenja u pogledu te slobode odabira pružatelja usluga, konkretno, to da pravni zastupnik treba imati poslovni nastan u državi članici u kojoj pružatelj usluga pruža usluge ili u kojoj ima poslovni nastan. To ograničenje, za koje je potrebna prethodna povezanost između pružatelja usluga i države članice u kojoj će se imenovati pravni zastupnik, ograničava mogućnost pružatelja usluga da odaberu državu članicu na temelju razmatranja koja bi bila u suprotnosti s ciljevima ove Direktive, kao što je visina novčanih kazni. U članku 3. stavcima od 1. do 3. utvrđuju se i države članice koje su odgovorne za uvođenje obveze pružateljima usluge.

Članak 3. stavak 1. primjenjuje se na pružatelje usluga s poslovnim nastanom u Uniji. Oni moraju imenovati najmanje jednog pravnog zastupnika u Uniji, odnosno u državi članici u kojoj nude usluge ili u kojoj imaju poslovni nastan. Države članice u kojima pružatelji usluga imaju poslovni nastan odgovorne su za uvođenje te obveze.

Članak 3. stavak 2. primjenjuje se na pružatelje usluga bez poslovnog nastana u Uniji. U tom slučaju trebaju imenovati pravnog zastupnika u jednoj od država članica u kojima nude usluge. Države članice u kojima pružatelj usluga nudi usluge odgovorne su za uvođenje te obveze.

Članak 3. stavak 3. primjenjuje se na oba slučaja obuhvaćena člankom 3. stavcima 1. i 2. i u skladu s njim uvode se dodatni zahtjevi za rješavanje problema neizbježno povezanog s međudjelovanjem instrumenta unutarnjeg tržišta i instrumenata pravosudne suradnje donesenih na temelju glave V. Ugovora. Pravni zastupnik imenovan u državi članici koja ne sudjeluje u relevantnom instrumentu pravosudne suradnje ne bi u potpunosti ispunio svoju ulogu jer mu se ne bi mogao uputiti nalog u okviru ovog instrumenta. Zbog toga se u članku 3. stavku 3. od pružatelja usluga koji nude usluge u državama članicama koje sudjeluju u takvim instrumentima zahtijeva da pravnog zastupnika imenuju u jednoj od njih. Stoga bi pružatelj usluga koji pravnog zastupnika utvrđuje u državi članici koja sudjeluje u instrumentu pravosudne suradnje na temelju glave V. ispunio svoje obveze iz stavka 1. ili 2., ovisno o slučaju, i one iz stavka 3. S druge strane, pružatelj usluga koji pravnog zastupnika imenuje u državi članici koja ne sudjeluje u instrumentu pravosudne suradnje na temelju glave V. na taj bi način ispunio svoje obveze iz stavka 1. ili 2., ali kako bi ispunio i obveze iz stavka 3., morao bi predložiti drugog pravnog zastupnika u jednoj od država članica koje sudjeluju u instrumentu pravosudne suradnje na temelju glave V. Države članice koje sudjeluju u relevantnom instrumentu i u kojima pružatelj usluga nudi usluge odgovorne su za uvođenje te obveze.

Zbog „varijabilne geometrije” koja postoji u području kaznenog prava, odnosno činjenice da Danska ne sudjeluje u zakonodavstvu na razini Unije na temelju glave V., a Ujedinjena Kraljevina i Irska imaju pravo na izuzeće, trenutačno postoje različiti instrumenti koji se

primjenjuju na odnose između država članica u pogledu prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima. Ti instrumenti uključuju Direktivu o Europskom istražnom nalogu i Konvenciju o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. Europski nalog za dostavljanje pridonijet će tom višedimenzionalnom pravnom sustavu. Složenost koja iz toga proizlazi vjerojatno će dovesti do povećanja rizika od toga da se u državama članicama koje sudjeluju u Uredbi o europskim nalogima za dostavljanje razviju nekoordinirana nacionalna rješenja, što bi dovelo do daljnje fragmentacije i pravne nesigurnosti za sve predmetne dionike. Zbog toga bi trebalo uvesti obvezu da sve države članice osiguraju da pružatelji usluga koji nemaju poslovni nastan u Uniji, ali nude usluge u njoj, imenuju pravnog zastupnika u Uniji, koji bi bio adresat izravnih zahtjeva u prekograničnim situacijama i zahtjeva na temelju pravosudne suradnje između pravosudnih tijela. Osim toga, kako bi se izbjegao rizik slabljenja učinka pravnih instrumenata EU-a donesenih na temelju glave V. poglavlja 4. Ugovora o funkcioniranju EU-a u pogledu prikupljanja dokaza u kaznenim stvarima, u kojima sudjeluju samo neke države članice, pravnog zastupnika trebalo bi imenovati u jednoj od država članica koje sudjeluju u tim pravnim instrumentima.

Pružatelji usluga trebali bi imati slobodu kao svojeg pravnog zastupnika imenovati jednu od svojih poslovnih jedinica u Uniji, uključujući glavno sjedište ili središnji ured, podložno uvjetima utvrđenima u Direktivi.

U članku 3. stavku 6. objašnjeno je da države članice u svojem pravu moraju osigurati da imenovani pravni zastupnik može snositi odgovornost za nepoštovanje, ne dovodeći u pitanje odgovornost samog pružatelja usluga. Pružatelji usluga ne bi trebali moći tvrditi da nisu odgovorni, primjerice, za nepoštovanje za koje je odgovoran njihov pravni zastupnik. Ne mogu se osloboditi odgovornosti na temelju nepostojanja ili nedjelotvornih internih postupaka jer su odgovorni za pružanje nužnih resursa i ovlasti kako bi se zajamčilo poštovanje naloga i nacionalnih odluka. Osim toga, pravni zastupnik ne bi smio imati mogućnost osloboditi se odgovornosti na temelju tvrdnje da nije ovlašten za dostavljanje podataka.

Članak 4. Obavijesti i jezici

U članku 4. utvrđuje se obveza država članica da osiguraju da pružatelji usluga imenuju jednog pravnog zastupnika ili više njih i da stave na raspolaganje njihove kontaktne podatke.

Obavijest bi trebala uključivati i informacije o jeziku (ili više njih) na kojem se pružatelju usluga može uputiti nalog. Službeni jezik države članice u kojoj se nalazi pravni zastupnik upotrebljavat će se kao zadani jezik. Ako postoji nekoliko službenih jezika, pružatelj usluga može odabrati jedan jezik ili više njih. Nadalje, pružatelji usluga moći će odabrati dodatne službene jezike u Uniji na kojima će nadležna tijela svih država članica upućivati naloge. Na taj će način pružatelji usluga moći odabrati jezik koji se upotrebljava, primjerice, u internoj komunikaciji sa središnjim uredom ili onaj koji se trenutačno upotrebljava u zahtjevima i tako postići veću razinu dosljednosti i sigurnosti za nadležna tijela i pružatelje usluga.

Ako pružatelj usluga imenuje nekoliko pravnih zastupnika, oni isto tako mogu priopćiti svoja razmatranja kako bi se odredilo kojem bi se od njih trebali upućivati nalozi. Njihova razmatranja nisu pravno obvezujuća za tijela država članica, ali trebalo bi ih se pridržavati, osim u opravdanim slučajevima.

Pružatelji usluga odgovorni su za objavljivanje i ažuriranje tih informacija, npr. na svojem *web*-mjestu. Osim toga, države članice trebale bi relevantne informacije objaviti na posebnim *web*-mjestima kako bi pravosudnim tijelima pomogle utvrditi tko je točni adresat.

Članak 5. Sankcije

Ako pružatelji usluga obuhvaćeni ovom Direktivom ne poštuju nacionalne odredbe donesene na temelju ove Direktive, države članice u svojem bi nacionalnom pravu trebale predvidjeti

učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije koje se mogu uvesti pružateljima usluga ako ne utvrde pravnog zastupnika kako je utvrđeno u Direktivi i ne osiguraju mu nužne ovlasti, resurse i uvjete, kao što je infrastruktura, kako bi općenito poštovao odluke nacionalnih tijela i dostavio zatražene dokaze.

S druge strane, penali ili novčane kazne koje se uvode ako pravni zastupnici ne poštuju određene odluke, npr. nalog u konkretnom postupku, predmet su drugih posebnih instrumenata, kao što su Uredba o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima ili nacionalno pravo.

Članak 6. Mehanizam za koordinaciju

Kako bi se osigurao dosljedan pristup, u Direktivi se predviđa mehanizam za koordinaciju na temelju središnjih tijela koja su imenovale države članice. U okviru tog mehanizma za koordinaciju državama članicama omogućit će se razmjena informacija, pružanje pomoći i suradnja u njihovu pristupu izvršavanju, npr. utvrđivanjem koja je država članica najprimjerenija za poduzimanje radnji u određenom slučaju nepoštovanja.

Članci 7., 8., 9. i 10.

Navedeni članci sadržavaju dodatne odredbe o prenošenju koje obavljaju države članice, preispitivanju koje obavlja Komisija, stupanju na snagu Direktive i adresatima Direktive. Predložena Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana nakon njezine objave u Službenom listu. Države članice imat će rok od šest mjeseci da prenesu odredbe predložene Direktive u nacionalno pravo. Komisija će provesti evaluaciju ove Direktive u skladu sa smjernicama Komisije za bolju regulativu i na temelju stavka 22. Međuinstitucijskog sporazuma od 13. travnja 2016.¹⁵

¹⁵ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016., SL L 123, 12.5.2016., str. 1.–14.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 53. i 62.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹⁶,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Mrežne se usluge u načelu mogu pružati s bilo kojeg mjesta i za njih nije potrebna fizička infrastruktura, korporativna prisutnost ili osoblje u zemlji u kojoj se usluge nude, kao ni na samom unutarnjem tržištu. Zbog toga može biti teško primijeniti i izvršiti obveze utvrđene u nacionalnom pravu i pravu Unije koje se primjenjuju na predmetne pružatelje usluga, a posebno obvezu poštovanja naloga ili odluke pravosudnog tijela. To se posebno odnosi na kazneno pravo jer u tom području tijela država članica imaju poteškoće s dostavom i izvršavanjem odluka te osiguravanjem njihova poštovanja, posebno kada relevantne usluge pružaju pružatelji koji se nalaze izvan državnog područja tih država članica.
- (2) S obzirom na taj kontekst države članice poduzele su niz neusklađenih mjera kako bi učinkovitije primijenile i izvršile svoje zakonodavstvo. To uključuje mjere za upućivanje naloga pružateljima usluga u cilju pribavljanja elektroničkih dokaza koji su relevantni za kaznene postupke.
- (3) U tu su svrhu neke države članice donijele zakonodavstvo, ili razmatraju njegovo donošenje, kojim se određenom broju pružatelja usluga koji nude usluge na njihovu državnom području uvodi obveza pravnog zastupanja na tom državnom području. Zbog takvih zahtjeva nastaju prepreke slobodnom pružanju usluga na unutarnjem tržištu.
- (4) Postoji znatan rizik da će u slučaju izostanka pristupa na razini Unije druge države članice pokušati otkloniti postojeće nedostatke povezane s prikupljanjem dokaza u kaznenim postupcima uvođenjem neusklađenih nacionalnih obveza. Zbog toga će zasigurno nastati dodatne prepreke slobodnom pružanju usluga na unutarnjem tržištu.
- (5) Pravna nesigurnost koja nastaje zbog postojećih okolnosti utječe i na pružatelje usluga i na nacionalna tijela. Za pružatelje usluga koji imaju poslovni nastan u različitim

¹⁶ SL C , , str. .

državama članicama ili u njima nude usluge utvrđene su neusklađene i potencijalno oprečne obveze, zbog čega su oni izloženi različitim sustavima sankcioniranja u slučaju povreda. Te razlike u okviru kaznenih postupaka vjerojatno će se još povećati zbog sve veće važnosti usluga komunikacijskog i informacijskog društva u svakodnevnom životu građana i u društvu. Prethodno navedeno nije prepreka samo pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, nego podrazumijeva i probleme za uspostavu i pravilno funkcioniranje Unijina područja slobode, sigurnosti i pravde.

- (6) Kako bi se izbjegla takva fragmentacija i osiguralo da poduzeća koja su aktivna na unutarnjem tržištu podliježu istim ili sličnim obvezama, Unija je donijela niz pravnih akata u povezanim područjima, kao što je zaštita podataka¹⁷. Kako bi se povećala razina zaštite ispitanika, pravilima Opće uredbe o zaštiti podataka¹⁸ predviđa se da pravnog predstavnika u Uniji imenuju voditelji obrade i izvršitelji obrade koji nemaju poslovni nastan u Uniji, ali nude robu i usluge pojedincima u Uniji ili prate njihovo ponašanje ako se ono odvija u Uniji, osim ako se obrada obavlja povremeno, ne uključuje opsežnu obradu posebnih kategorija osobnih podataka ili obradu osobnih podataka u vezi s kaznenim osudama i kažnjivim djelima te za nju nije vjerojatno da će prouzročiti rizik za prava i slobode pojedinaca uzimajući u obzir prirodu, kontekst, opseg i svrhe obrade, ili ako je voditelj obrade tijelo javne vlasti ili javno tijelo.
- (7) Utvrđivanjem usklađenih pravila za pravno zastupanje određenih pružatelja usluga u Uniji u pogledu primanja, poštovanja i izvršavanja odluka koje su izdala nadležna tijela država članica za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, postojeće prepreke slobodnom pružanju usluga trebalo bi ukloniti, a trebalo bi spriječiti i buduće uvođenje različitih nacionalnih pristupa u tom pogledu. Trebalo bi utvrditi ravnopravne uvjete za pružatelje usluga. Osim toga, trebalo bi olakšati djelotvornije izvršavanje kaznenog zakonodavstva u zajedničkom području slobode, sigurnosti i pravde.
- (8) Dotični pravni zastupnik trebao bi služiti kao adresat za domaće naloge i odluke te naloge i odluke na temelju pravnih instrumenata Unije donesenih u okviru područja primjene glave V. poglavlja 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu prikupljanja dokaza u kaznenim stvarima. To uključuje i instrumente u okviru kojih je moguća izravna dostava naloga pružatelju usluga u prekograničnim situacijama i instrumente na temelju pravosudne suradnje između pravosudnih tijela na temelju glave V. poglavlja 4.
- (9) Države članice osiguravaju da se obveza imenovanja pravnog zastupnika primjenjuje odmah, odnosno od datuma prenošenja utvrđenog u članku 7. kad je riječ o pružateljima usluga koji na taj datum nude usluge ili od trenutka kada pružatelji usluga počnu nuditi usluge u Uniji kad je riječ o pružateljima usluga koji će usluge početi nuditi nakon datuma prenošenja.

¹⁷ [Direktiva 95/46/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.). [Uredba \(EU\) 2016/679](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.). [Direktiva 2002/58/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

¹⁸ [Uredba \(EU\) 2016/679](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

- (10) Obveza imenovanja pravnog zastupnika trebala bi se primjenjivati na pružatelje usluga koji nude usluge u Uniji, odnosno u jednoj državi članici ili više njih. Ova Direktiva ne bi trebala obuhvaćati situacije u kojima pružatelj usluga ima poslovni nastan na državnom području jedne države članice i nudi usluge isključivo na državnom području te države članice.
- (11) Neovisno o imenovanju pravnog zastupnika države članice trebale bi imati mogućnost nastaviti upućivati naloge pružateljima usluga s poslovnim nastanom na njihovu državnom području, bilo kad je riječ o situacijama na nacionalnoj razini ili nakon primitka zahtjeva za pomoć na temelju pravnih instrumenata o uzajamnoj pravnoj pomoći i o uzajamnom priznavanju u kaznenim stvarima.
- (12) Kako bi se utvrdilo nudi li pružatelj usluga usluge u Uniji potrebno je procijeniti omogućuje li pružatelj usluga pravnim ili fizičkim osobama u Uniji uporabu njegovih usluga. Međutim, sama dostupnost internetskog sučelja (primjerice dostupnost *web*-mjestu pružatelja usluge ili posrednika, ili adrese elektroničke pošte i drugih kontaktnih podataka) promatrana odvojeno ne bi trebala biti dostatan uvjet za primjenu ove Direktive.
- (13) Bitna povezanost s Unijom trebala bi biti relevantna i za određivanje područja primjene ove Direktive. Trebalo bi se smatrati da takva bitna povezanost s Unijom sigurno postoji ako pružatelj usluga ima poslovnu jedinicu u Uniji. U nedostatku poslovnog nastana u Uniji kriterij za bitnu povezanost trebalo bi utvrditi na temelju postojanja znatnog broja korisnika u jednoj državi članici ili više njih, ili na temelju usmjerenosti aktivnosti prema jednoj državi članici ili više njih. Usmjerenost aktivnosti prema jednoj državi članici ili više njih može se utvrditi na temelju svih relevantnih okolnosti, uključujući čimbenike kao što su uporaba jezika ili valute koji se općenito upotrebljavaju u toj državi članici, ili mogućnost naručivanja robe ili usluga. Usmjerenost aktivnosti prema određenoj državi članici isto bi tako trebala proizlaziti iz dostupnosti aplikacije u relevantnoj nacionalnoj trgovini aplikacijama, iz pružanja usluga lokalnog oglašavanja ili oglašavanja na jeziku koji se upotrebljava u državi članici ili iz održavanja odnosa s klijentima, primjerice pružanjem korisničkih usluga na jeziku koji se obično upotrebljava u toj državi članici. Pretpostavlja se da bitna povezanost postoji i kad pružatelj usluga usmjeri svoje aktivnosti prema jednoj državi članici ili više njih, kako je utvrđeno u članku 17. stavku 1. točki (c) Uredbe (EU) br. 1215/2012 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima. S druge strane, pružanje usluga samo radi usklađivanja s načelom zabrane diskriminacije utvrđenim u Uredbi (EU) 2018/302¹⁹ samo na temelju tog razloga ne može se smatrati usmjeravanjem aktivnosti na predmetno državno područje u Uniji. Ista bi se razmatranja trebala primijeniti za utvrđivanje nudi li pružatelj usluga usluge u određenoj državi članici.
- (14) Pružatelji usluga koji su obvezni imenovati pravnog zastupnika u tu bi svrhu trebali imati mogućnost odabrati postojeću poslovnu jedinicu u državi članici, bez obzira na to je li riječ o korporativnom tijelu ili podružnici, agenciji, uredu ili glavnom sjedištu ili središnjem uredu te više od jednog pravnog zastupnika. Ipak, grupe poduzeća ne bi trebalo primoravati da imenuju nekoliko pravnih zastupnika, jednog za svako

¹⁹ [Uredba \(EU\) 2018/302](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanoga geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) br. 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (SL L 601, 2.3.2018., str. 1.).

poduzeće u toj grupi. Različiti instrumenti doneseni u okviru područja primjene glave V. poglavlja 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije primjenjuju se u odnosima između država članica pri prikupljanju dokaza u kaznenim postupcima. Zbog te „varijabilne geometrije” koja postoji u zajedničkom području kaznenog prava potrebno je osigurati da se Direktivom ne olakša nastanak dodatnih razlika ili prepreka pružanju usluga na unutarnjem tržištu tako da se pružateljima usluga koji nude usluge na njihovu državnom području omogući imenovanje pravnih zastupnika u državama članicama koje ne sudjeluju u relevantnim pravnim instrumentima, čime se ne bi uspjelo riješiti probleme. Stoga bi najmanje jednog pravnog zastupnika trebalo imenovati u državi članici koja sudjeluje u relevantnim pravnim instrumentima Unije kako bi se izbjegao rizik od slabljenja učinka imenovanja predviđenog ovom Direktivom i iskoristile sinergije koje proizlaze iz imenovanja pravnog zastupnika za primanje, poštovanje i izvršavanje odluka i naloga izdanih u kontekstu prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, uključujući one na temelju [Uredbe] ili Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. Osim toga, pri imenovanju pravnog zastupnika, koje bi se moglo iskoristiti i za osiguravanje usklađenosti s nacionalnim pravnim obvezama, iskorištavaju se sinergije koje proizlaze iz toga što postoji jasna točka pristupa za upućivanje naloga pružateljima usluga za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim stvarima.

- (15) Pružatelji usluga trebali bi imati slobodu odabira države članice u kojoj će imenovati svojeg pravnog zastupnika, a države članice ne mogu ograničiti tu slobodu odabira, primjerice uvođenjem obveze imenovanja pravnog zastupnika na njihovu državnom području. Međutim, Direktiva sadržava i određena ograničenja u pogledu te slobode odabira pružatelja usluga, to jest da pravni zastupnik treba imati poslovni nastan u državi članici u kojoj pružatelj usluga pruža usluge ili u kojoj ima poslovni nastan, kao i u pogledu obveze da se pravni zastupnik imenuje u jednoj od država članica koje sudjeluju u instrumentima pravosudne suradnje donesenima na temelju glave V. Ugovora.
- (16) Najrelevantniji pružatelji usluga za prikupljanje dokaza u kaznenim postupcima pružatelji su elektroničkih komunikacijskih usluga i određeni pružatelji usluga informacijskog društva koji olakšavaju interakciju između korisnika. Stoga bi ovom Direktivom trebalo obuhvatiti obje skupine. Pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga definirani su u Prijedlogu direktive o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija. Oni uključuju usluge za međuljudsku komunikaciju, kao što su govor putem IP-a, trenutačna razmjena poruka i usluge elektroničke pošte. Ovdje navedene kategorije usluga informacijskog društva one su za koje je pohrana podataka određujuća sastavnica usluge ponuđene korisniku i posebno se odnose na društvene mreže u mjeri u kojoj se one ne smatraju elektroničkim komunikacijskim uslugama, internetska tržišta kojima se olakšavaju transakcije između korisnika (kao što su potrošači ili poduzeća) i druge usluge smještaja na poslužitelju, uključujući slučajeve u kojima se usluga pruža putem računalstva u oblaku. Usluge informacijskog društva za koje pohrana podataka nije određujuća sastavnica, nego samo dodatno obilježje, kao što su pravne, arhitektonske, inženjerske i računovodstvene usluge koje se pružaju na daljinu na internetu, trebalo bi isključiti iz područja primjene ove Direktive, čak i ako su one na temelju Direktive (EU) 2015/1535 obuhvaćene definicijom usluga informacijskog društva.
- (17) Pružatelji usluga internetske infrastrukture koje se odnose na dodjelu imena i brojeva, kao što su registrari i registri naziva domena te pružatelji usluga privatnosti i *proxy* poslužitelja, ili regionalni internetski registri za adrese internetskog protokola („IP”),

posebno su važni kad je riječ o identifikaciji subjekata odgovornih za zlonamjerna *web*-mjestu ili *web*-mjestu ugrožene sigurnosti. Oni čuvaju podatke koji su posebno važni za kaznene istrage jer mogu omogućiti identificiranje pojedinca ili subjekta odgovornog za *web*-mjesto upotrijebljeno u kaznenom djelu ili žrtve kaznenog djela u slučaju *web*-mjestu ugrožene sigurnosti čiji sadržaj kontroliraju kriminalci.

- (18) Pravni zastupnik trebao bi moći poštovati odluke i naloge koje su mu u ime pružatelja usluge uputila tijela država članica, a pružatelj usluga trebao bi poduzeti odgovarajuće mjere da osigura taj rezultat, uključujući dostatne resurse i ovlasti. Izostanak takvih mjera ili propusti u njima pružatelju usluga i njegovu pravnom zastupniku ne bi trebali poslužiti kao temelj za opravdanje nepoštovanja odluka ili naloga obuhvaćenih područjem primjene ove Direktive.
- (19) Pružatelji usluga trebali bi obavijestiti državu članicu u kojoj pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan o identitetu i kontaktnim podacima njihova pravnog zastupnika, kao i o povezanim promjenama i ažuriranjima informacija. U obavijesti bi trebalo navesti i informacije o jezicima na kojima se nalog može uputiti pravnom zastupniku, a one bi trebale uključivati najmanje jedan od službenih jezika države članice u kojoj pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan, ali mogu uključivati druge službene jezike Unije, kao što je jezik koji se upotrebljava u središnjem uredu. Ako pružatelj usluga imenuje više od jednog pravnog zastupnika, on isto tako može priopćiti svoja razmatranja kako bi se odredilo kojem bi se od njih trebali upućivati nalozi. Ta razmatranja nisu obvezujuća za tijela država članica, ali trebalo bi ih se pridržavati, osim u opravdanim slučajevima. Sve te informacije, koje su posebno bitne tijelima država članica, pružatelj usluga trebao bi objaviti, primjerice, na svojem *web*-mjestu na način koji je usporediv sa zahtjevima za dostavljanje općih informacija u skladu s člankom 5. Direktive 2000/31/EZ o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine²⁰ (Direktiva o elektroničkoj trgovini). Za pružatelje usluga koji podliježu Direktivi o elektroničkoj trgovini članak 3. stavak 3. dopuna je tim zahtjevima, ali ne i njihova zamjena. Nadalje, države članice trebale bi na posebnoj stranici portala e-pravosuđe objaviti i informacije relevantne za njihove države kako bi se pojednostavnila koordinacija između država članica i tijelima iz druge države članice olakšala uporaba pravnog zastupnika.
- (20) Na povredu obveza imenovanja pravnog zastupnika te dostavljanja i objavljivanja informacija povezanih s njim trebale bi se primjenjivati učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije. Sankcijama se ni u kojem slučaju ne bi trebala odrediti trajna ili privremena zabrana pružanja usluga. Države članice trebale bi koordinirati svoje mjere izvršavanja ako pružatelj usluga nudi usluge u nekoliko država članica. Kako bi se osigurao dosljedan i proporcionalan pristup, utvrđen je mehanizam za koordinaciju. Komisija bi, prema potrebi, mogla olakšati takvu koordinaciju, ali potrebno je obavijestiti je o slučajevima povrede. Ovom se Direktivom ne uređuju ugovorni aranžmani za prijenos ili promjenu između pružatelja usluga i pravnih zastupnika u pogledu financijskih posljedica sankcija koje su im izrečene.

²⁰

[Direktiva 2000/31/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

- (21) Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje istražne ovlasti tijela u građanskim ili upravnim postupcima, uključujući slučajeve u kojima takvi postupci mogu dovesti do izricanja sankcija.
- (22) Kako bi se osigurala dosljedna primjena ove Direktive, trebalo bi uvesti dodatne mehanizme za koordinaciju među državama članicama. U tu bi svrhu države članice trebale imenovati središnje tijelo koje središnjim tijelima u drugim državama članicama može dostaviti informacije i pružiti pomoć u primjeni Direktive, posebno kad je riječ o mjerama izvršavanja na temelju Direktive. Tim mehanizmom za koordinaciju trebalo bi osigurati da relevantne države članice budu obaviještene da određena država članica namjerava poduzeti mjeru izvršavanja. Osim toga, države članice trebale bi osigurati da središnja tijela mogu jedna drugima pružiti pomoć u takvim okolnostima i, prema potrebi, međusobno surađivati. Suradnja središnjih tijela u slučaju mjere izvršavanja može uključivati koordinaciju mjere izvršavanja između nadležnih tijela u različitim državama članicama. Središnja tijela u koordinaciju mjere izvršavanja prema potrebi uključuju i Komisiju. Postojanje mehanizma za koordinaciju ne dovodi u pitanje pravo pojedine države članice da izrekne sankcije pružateljima usluga koji ne poštuju svoje obveze na temelju Direktive. Imenovanjem i objavljivanjem informacija o središnjim tijelima pružateljima usluga olakšat će se slanje obavijesti o imenovanju i kontaktnim podacima njihova pravnog zastupnika državi članici u kojoj taj pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan.
- (23) S obzirom na to da cilj ove Direktive, to jest uklanjanje prepreka slobodnom pružanju usluga u kontekstu prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog prekogranične prirode tih usluga on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (24) U skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća²¹ provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka, koji je dao mišljenje (...) ²²,
- (25) Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Direktive koja bi se trebala temeljiti na pet kriterija odnosno učinkovitosti, djelotvornosti, relevantnosti, dosljednosti i dodanoj vrijednosti za EU te koja bi trebala biti temelj procjena učinaka mogućih dodatnih mjera. Evaluaciju bi trebalo dovršiti pet godina nakon početka primjene kako bi se omogućilo prikupljanje dovoljne količine podataka o njezinoj praktičnoj provedbi. Informacije bi trebalo prikupljati redovito te kako bi se na njima mogla temeljiti evaluacija ove Direktive,

²¹ [Uredba \(EZ\) br. 45/2001](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

²² SL C , , str. .

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za pravno zastupanje određenih pružatelja usluga u Uniji u pogledu primanja, poštovanja i izvršavanja odluka i naloga koje su izdala nadležna tijela država članica za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima.
2. Države članice pružateljima usluga obuhvaćenima ovom Direktivom u svrhu iz stavka 1. ne smiju uvesti dodatne obveze uz one koje proizlaze iz ove Direktive.
3. Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje ovlasti nacionalnih tijela da u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom za potrebe iz stavka 1. upućuju naloge pružateljima usluga s poslovnim nastanom na njihovu državnom području.
4. Direktiva se primjenjuje na pružatelje usluga utvrđene u članku 2. stavku 2. koji svoje usluge nude u Uniji. Ne primjenjuje se na situacije u kojima pružatelji usluga imaju poslovni nastan na državnom području jedne države članice i nude usluge isključivo na državnom području te države članice.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „pravni zastupnik” znači pravna ili fizička osoba koju je pisanim putem imenovao pružatelj usluga za svrhe iz članka 1. stavka 1. i članka 3. stavaka 1., 2. i 3.;
- (2) „pružatelj usluga” znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja pruža jednu uslugu ili više njih iz sljedećih kategorija usluga:
 - (a) elektronička komunikacijska usluga kako je definirana u članku 2. stavku 4. [Direktive o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija];
 - (b) usluge informacijskog društva kako su definirane u članku 1. stavku 1. točki (b) Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća²³ za koje je pohrana podataka određujuća sastavnica usluge koja je pružena korisniku, uključujući društvene mreže, internetska tržišta kojima se olakšavaju transakcije između njihovih korisnika i druge pružatelje usluga smještaja na poslužitelju;
 - (c) usluge koje se odnose na nazive domena i dodjelu brojeva internetskog protokola, kao što su pružatelji adrese internetskog protokola, registrari naziva domena, registri naziva domena i povezane usluge privatnosti i *proxy* poslužitelja;
- (3) „nuditi usluge u državi članici” znači:
 - (a) omogućiti pravnim ili fizičkim osobama u državi članici uporabu usluga iz točke 2.; i

²³ [Direktiva \(EU\) 2015/1535](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

- (b) imati bitnu povezanost s državom članicom iz točke (a);
- (4) „poslovni nastan” znači stvarno obavljanje neke gospodarske djelatnosti na neograničeno vrijeme putem stabilne infrastrukture s mjesta na kojem se obavlja djelatnost pružanja usluga ili stabilne infrastrukture s mjesta na kojem se upravlja tom djelatnošću;
- (5) „grupa” znači grupa kako je definirana u članku 3. stavku 15. Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴.

Članak 3.
Pravni zastupnik

1. Države članice u kojima pružatelj usluga koji nudi usluge u Uniji ima poslovni nastan osiguravaju da on imenuje najmanje jednog pravnog zastupnika u Uniji za primanje, poštovanje i izvršavanje odluka i naloga koje su izdala nadležna tijela država članica za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima. Pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan u jednoj od država članica u kojima pružatelj usluga ima poslovni nastan ili nudi usluge.
2. Ako pružatelj usluga nema poslovni nastan u Uniji, države članice osiguravaju da pružatelj usluga koji nudi usluge na njihovu državnom području imenuje najmanje jednog pravnog zastupnika u Uniji za primanje, poštovanje i izvršavanje odluka i naloga koje su izdala nadležna tijela država članica za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima. Pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan u jednoj od država članica u kojima pružatelj usluga nudi usluge.
3. Kad je riječ o primanju, poštovanju i izvršavanju odluka i naloga koje su izdala nadležna tijela država članica na temelju pravnih instrumenata Unije donesenih u okviru područja primjene glave V. poglavlja 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, države članice koje sudjeluju u tim pravnim instrumentima osiguravaju da pružatelji usluga koji nude usluge na njihovu državnom području imenuju najmanje jednog pravnog zastupnika u jednoj od njih. Pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan u jednoj od država članica u kojima pružatelj usluga nudi usluge.
4. Pružatelji usluga imaju slobodu imenovati dodatne pravne zastupnike koji borave ili imaju poslovni nastan u drugim državama članicama, uključujući one u kojima pružatelji usluga nude svoje usluge. Pružateljima usluga koji su dio grupe dopušteno je zajednički imenovati jednog pravnog zastupnika.
5. Države članice osiguravaju da se odluke i nalozi njihovih nadležnih tijela za prikupljanje dokaza u kaznenim postupcima upute pravnom zastupniku kojeg je u tu svrhu imenovao pružatelj usluga. Zastupniku je u ime dotičnog pružatelja usluga povjeren zadatak primanja, poštovanja i izvršavanja tih odluka i naloga.
6. Države članice u tu svrhu osiguravaju da pravni zastupnik koji boravi ili ima poslovni nastan na njihovu državnom području u skladu s primjenjivim pravnim okvirom surađuje s nadležnim tijelima kada prima te odluke ili naloge.

²⁴ [Direktiva \(EU\) 2015/849](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

7. Države članice osiguravaju da pružatelji usluga koji imaju poslovni nastan ili nude usluge na njihovu državnom području svojem pravnom zastupniku osiguraju nužne ovlasti i resurse za poštovanje tih odluka i naloga.
8. Države članice osiguravaju da imenovani pravni zastupnik može snositi odgovornost za nepoštovanje obveza koje proizlaze iz primjenjivog pravnog okvira kada prima odluke ili naloge, ne dovodeći u pitanje odgovornost i pravne radnje koje bi se mogle pokrenuti protiv pružatelja usluga. Točnije, nedostatak primjerenih unutarnjih postupaka između pružatelja usluga i pravnih zastupnika ne može se upotrijebiti kao opravdanje za nepoštovanje tih obveza.
9. Države članice osiguravaju da se obveza imenovanja pravnog zastupnika primjenjuje od datuma prenošenja utvrđenog u članku 7. kad je riječ o pružateljima usluga koji na taj datum nude usluge ili od trenutka kada pružatelji usluga počnu nuditi usluge u Uniji kad je riječ o pružateljima usluga koji će usluge početi nuditi nakon datuma prenošenja Direktive.

Članak 4. Obavijesti i jezici

1. Države članice osiguravaju da nakon imenovanja odgovarajućeg pravnog zastupnika u skladu s člankom 3. stavcima 1., 2. i 3. svaki pružatelj usluga koji ima poslovni nastan ili nudi usluge na njihovu državnom području pisanim putem pošalje obavijest središnjem tijelu države članice u kojoj njegov pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan o imenovanju i kontaktnim podacima njegova pravnog zastupnika, kao i o svakoj njihovoj promjeni.
2. U obavijesti se navodi službeni jezik (ili više njih) Unije iz Uredbe br. 1/58 na kojem se nalog može uputiti pravnom zastupniku. To uključuje najmanje jedan od službenih jezika države članice u kojoj pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan.
3. Ako pružatelj usluga imenuje nekoliko zastupnika, u obavijesti se navodi službeni jezik (ili više njih) Unije ili država članica obuhvaćenih svakim od njih ili bilo koja druga razmatranja kako bi se odredilo kojem je pravnom zastupniku primjereno upućivati naloge. Tijela država članica u opravdanim slučajevima mogu odstupati od tih razmatranja.
4. Države članice osiguravaju da pružatelj usluga učini javno dostupnima informacije o kojima im je obavijest poslana u skladu s ovim člankom. Države članice te informacije objavljuju na posebnoj stranici portala e-pravosuđe.

Članak 5. Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
2. Države članice do datuma utvrđenog u članku 7. obavješćuju Komisiju o tim pravilima i mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu. Države članice jednom godišnje obavješćuju Komisiju o pružateljima usluga koji ne poštuju ta pravila i mjere te o relevantnoj mjeri izvršavanja koja je poduzeta protiv njih.

Članak 6.

Mehanizam za koordinaciju

1. Države članice imenuju središnje tijelo ili, ako je to propisano u njihovu pravnom sustavu, više od jednog središnjeg tijela, kako bi se osigurala dosljedna i proporcionalna primjena ove Direktive.
2. Države članice obavješćuju Komisiju o imenovanom središnjem tijelu, ili središnjim tijelima, iz stavka 1. Komisija državama članicama prosljeđuje popis imenovanih središnjih tijela. Komisija objavljuje popis imenovanih središnjih tijela kako bi pružatelju usluga olakšala slanje obavijesti državama članicama u kojima njegov pravni zastupnik boravi ili ima poslovni nastan.
3. Države članice osiguravaju da središnja tijela jedna drugima dostavljaju relevantne informacije i pružaju pomoć u pogledu dosljedne i proporcionalne primjene ove Direktive. Dostavljanje informacija i uzajamno pružanje pomoći posebno se odnose na mjere izvršavanja.
4. Države članice osiguravaju da središnja tijela surađuju jedna s drugima i prema potrebi s Komisijom kako bi se osigurala dosljedna i proporcionalna primjena ove Direktive. Suradnja se posebno odnosi na mjere izvršavanja.

Članak 7.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.
2. Kada države članice donose predmetne mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.
3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 8.

Evaluacija

Komisija najkasnije [*pet godina nakon datuma početka primjene ove Direktive*] provodi evaluaciju Direktive i podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Direktive, koje uključuje ocjenu je li potrebno proširiti područje njezine primjene. Izvješću se prema potrebi prilaže prijedlog za izmjenu ove Direktive. Evaluacija se provodi u skladu sa smjernicama Komisije za bolju regulativu. Države članice dostavljaju Komisiji sve potrebne informacije za pripremu tog izvješća.

Članak 9.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 10.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu,

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*